

رضا جعفریان، ایران

جوان یا پایان نامه‌های دانشجویان موسیقی به جشنواره افزوده شد آثار بسیار شایانی به دبیرخانه جشنواره رسید بنابراین می‌توان گفت اتفاقات خوبی صورت گرفته است. نکته دیگر اینکه در بسیاری از جشنواره‌های موسیقی بین‌المللی وقتی یک جایزه جهانی به اثری تعلق می‌گیرد این امکان را به آهنگساز می‌دهد که اثرش با ارکسترهای معتبر، اجرای زنده شود و این نگاه تشویقی در وهله‌ها و در بخش‌هایی مانند استعدادهای جوان یک انگیزه جمعی است البته نه فقط برای آهنگسازان بلکه برای بیش از ۲۰۰۰ دانشجویی که در این رشته تحصیل می‌کنند. بنابراین جشنواره‌های موسیقی فجر در دوره‌ها و در بخش‌هایی مانند استعدادهای بعدی این است که نگاه سیاستگذاران فرهنگی به جشنواره فیلم متفاوت با جشنواره موسیقی است، همان‌طور که تعاریف اقتصادی آن هم متفاوت با موسیقی بوده و اسپانسرهای بسیار بزرگی هم حامی آن هستند و ناگفته نماند بودجه بسیار خوبی هم برای آن در نظر گرفته شده است، اما نگاه به موسیقی متفاوت است و اختلاف نظر و سلیقه‌های بسیاری وجود دارد اما در سینما اینگونه نیست و طبیعتاً گستره فعالیت‌های آن بیشتر است. اما در موسیقی این نگاه‌ها نقطه ضعف آن بوده و این موضوع در حوزه شورای سیاستگذاری جشنواره قرار نمی‌گیرد و برنامه‌ریزی و کارشناسی در خصوص آن به حوزه‌های بالادستی برمی‌گردد و نیاز است مسئولان امر و افرادی که مسئولیتهایی در حوزه‌های

تصمیم‌سازبرعهده دارند جاده را هموار کنند تا جشنواره‌هایی مانند موسیقی فجر چندین برابر دیده شود و فعالیت کند تا حوزه‌های عرضه موسیقی و درآمدامه عرضه تجاری موسیقی ارزشمند و فراگیرتر شود. دراین سال‌ها و در حوزه موسیقی‌های غیرتجاری، موسیقی‌های بسیار خوبی ساخته شده اما به‌دلیل نبود زیرساخت‌های تجاری بسیاری ازاین کارها دیده و شنیده نشد و این بخشی ازکارکرد جشنواره است و دلیل بازگرداندن جایزه بارید هم برهمین اساس بوده تا بخش بزرگی از موسیقی که جریان جدی موسیقی است و نسبت به موسیقی‌پاپ درجامعه مخاطب کمتری دارد به توازن درستی دست یابد. درواقع وظایف جشنواره‌ها تلاش در جهت ارتقای استانداردها در سطح جامعه است.

چراغعلی: متأسفانه مرزبندی بین ژانرهای موسیقی از بین رفته و این موضوع دردنیای هم دیده می‌شود. به‌عنوان مثال در کشور ما گونه‌ای از موسیقی با عنوان تلفیقی باب شده که تعریف درستی ازآن نیست. درواقع این مرزبندی‌ها موجب شد در شاه‌بندی موسیقی‌هایی که به بخش رقابتی امسال ارسال شد دچار مشکلاتی شویم چرا که به‌طور واضح مشخص نبود موسیقی تلفیقی مدرن است یا کلاسیک معاصر یا پاپ. بنابراین لازم است بعد از جشنواره نسبت به این مسأله کارشناسی درست و جدی‌تری صورت بگیرد و مرزبندی‌ها مشخص‌تر شوند تا تعاریف درستی از آن داشته باشیم.

■ **اما این مرزبندی‌ها باید طی سال و از سوی دفترموسیقی انجام بگیرد و وظیفه یک جشنواره نیست.**

چراغعلی: بله. قطعاً این کارشناسی و مرزبندی باید توسط نهادهایی چون دفترموسیقی انجام شود. امسال دربخش رقابتی آثاری به‌دست ما رسید که طبق فراخوان دسته‌بندی و ژانربندی شده بود اما بر داشت خود آن هنرمند هم مشکل وجود داشت چرا که موسیقی که به‌عنوان مثال کلاسیک معاصر معرفی شده بیشتر شبیه یک اثر پاپ بود. نکته دیگر که به‌نظم باید نسبت به آن نگاه جدی‌تر وجود داشته باشد ارائه موسیقی تجاری و غیر تجاری است، به‌عنوان مثال دربخش رقابتی که به آثار تولید شده دوسال گذشته اختصاص داشت، گرایش بیشتر هنرمندان موسیقی، تولید موسیقی جدی بوده یا وجود آنکه می‌دانستند مخاطب شان درجامعه محدودتر است اما هدف ثبت کارهایشان به‌صورت یک آلبوم موسیقی است. اما در بخش تجاری مانند موسیقی پاپ گرایش هنرمندان به سمت تک آهنگ رفته که قطعاً اثرگذاری آن کوتاه است و در نهایت با چند اجرای کنسرت شنیده می‌شود. این دوستان آرام آرام تولید آلبوم را کنار گذاشته‌اند و آنچه امروز می‌بینیم تغییر مدیا از تولید آلبوم به تک آهنگ است و این امر موجب شد تعداد آلبوم‌ها در بخش تجاری بسیار اندک باشد. ناگفته نماند با توجه به اینکه مدیایی برای بخش موسیقی وجود ندارد و شبکه‌های تلویزیونی تنها به بخش آثار مناسبتی و تقویمی می‌پردازند این امر موجب شد هنرمندان به فضای مجازی روی آورند.

و همان‌طور که پیش‌تر اشاره کردم رویکرد اکثریت هنرمندان بخش تجاری موسیقی (پاپ) انتشار تک آهنگ در فضای مجازی است اما این بخش در فراخوان جشنواره دیده نشده بنابراین بسیاری از آثار خوب این بخش طی دوسال گذشته یا به‌صورت تک آهنگ منتشر شد یا به‌صورت موسیقی فیلم و سینما به گوش می‌رسد که عمدتاً مردم با این آثار آشنایی بیشتری دارند. امسال دربخش موسیقی پاپ و تلفیقی درمجموع ۱۸ آلبوم ارسال شده، این درحالی است که ۱۵ هزار خواننده پاپ در کشور ما فعالیت می‌کنند و ترک مستقل منتشر کرده‌اند. اما در بخش موسیقی دستگاہی و نواحی این تعداد در حجم بسیار بالایی بوده؛ شاید این عدم استقبال به‌دلیل نبود قانون کپی رایت در ایران باشد یا اینکه تولید آلبوم برای موسیقی تجاری، کارکردی نداشته و نواحی این تعداد در حجم هم دیده نمی‌شود. اما امیدوارم این موضوع در جشنواره سال آینده جدی‌تر نگاه شود.

■ **با توجه به ارزیابی آثار ارسال شده در بخش موسیقی پاپ آیا این امکان وجود داشت بخش دیگری چون «تک آهنگ» به فراخوان جشنواره افزوده شود؟**

چراغعلی: می‌توانست این کار انجام بگیرد اما زمان برای فراخوان و بررسی حجم بسیار بالای این تعداد تک آهنگ بسیار کم بود و البته راهکار آن این است که این آثار در طول سال بررسی و امتیاز دهی شود و دریک دبیرخانه به ثبت برسد و بعد از به حد نصاب رسیدن آن، درپایان سال به جشنواره معرفی شوند. البته بعد از پایان جشنواره در خصوص این موضوع بررسی‌هایی صورت خواهد گرفت.

■ **آقای ریاحی با توجه به شرایط متفاوت این دوره از جشنواره، آیا تمامی سیاستگذارانی‌ها و**

برنامه‌ریزی‌ها بر اساس آیین‌نامه انجام گرفته است؟

ریاحی: بله. قطعاً برنامه‌ریزی‌های جشنواره طبق آیین نامه انجام می‌گیرد حتی اگر شرایط متفاوت باشد.

■ **یکی از مفاد و اهداف آیین نامه جشنواره موسیقی فجر(اعتمادی هنر موسیقی و ارتقای سلیقه و فرهنگ شنیداری مخاطبان» است، چه میزان این موضوع مورد توجه برگزارکنندگان جشنواره بوده؟ ارتقای فرهنگ شنیداری مردم وظیفه جشنواره است یا دفترموسیقی؟ آیا در همین مدت زمان کوتاه کمتر از ۱۰ روز می‌توان این سطح سلیقه را ارتقا داد؟**

ریاحی: اگرچه توجه به اعتلای سطح فرهنگ شنیداری مخاطب جزو وظایف جشنواره نبوده اما از نگاه من برگزاری جشنواره‌ها در رسیدن به این موضوع مهم می‌تواند نقش مهمی ایفا کند. به‌عنوان مثال تربیت نسل جوان موسیقی ایران و آثاری که تولید و در جشنواره اجرا می‌شود و به گوش مردم می‌رسد می‌تواند در شکل‌گیری این اتفاق بزرگ تأثیر بسزایی داشته باشد. من نیز در این سال‌ها تلاش کردم آثاری در جدول جشنواره قراربگیرد که با ذائقه درست شنیداری مردم نزدیک‌تر باشد البته لازم به ذکر است مخاطبان جشنواره موسیقی فجر به دو بخش تقسیم می‌شوند. مردم عادی که نگاه جشنواره‌ای دارند و افرادی که به‌صورت حرفه‌ای موسیقی را دنبال می‌کنند و قطعاً هدف شان تنها شنیدن یک اثر نیست.

جعفریان: اعتلای سلیقه موسیقایی جامعه یک عبارت کلی است و حتی درعهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هم نبوده و یک بحث کلان فرهنگی است که نیازاست نهادهای بسیاری در رسیدن به این موضوع همکاری داشته باشند؛ از شورای عالی انقلاب فرهنگی تا سیستم آموزش عالی و همچنین سیستم رسانه‌ای وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی باید در رسیدن به ارتقای سطح موسیقی درجامعه تلاش وهمکاری داشته باشند. نکته دیگر اینکه بخش بزرگی از سلیقه عامه مردم در فضای مجازی به‌دست می‌آید اما با این تفاسیر به اعتقاد من، جشنواره‌ها با نگاه متفاوت خود که در هر دوره تعریف خاصی دارد به سهم خودشان می‌توانند بخشی از این اعتلا را بر عهده بگیرند اما اینکه به‌دنبال منجی از جنس جشنواره موسیقی باشیم در هیچ کجای دنیا وجود ندارد. وظیفه برگزارکنندگان جشنواره، عرضه اجرایی با متر و معیار مشخص است تا بتوانند در حوزه آموزشی یا مخاطب عام سلیقه جامعه را ارتقا بدهند حتی باید یکی قدم بالاتر از سطح سلیقه عامه مردم قراربگیرد؛ به این دلیل که ذات عملکرد جشنواره‌ها فرهنگ‌سازی است نه مصرف‌کننده خروجی یک جامعه، بنابراین امسال درحوزه اجرای‌های عمومی و خارجی تلاش شده به سلیقه شنیداری جامعه نزدیک‌تر شویم تا آن مخاطب عام جامعه هم از یک جشنواره الگو و الهام بگیرد و بهتر است بگویم جشنواره رکنی از همه ارگانی است که می‌تواند فرهنگ‌گذار باشد و هرگز نمی‌تواند به تنهایی قابلیت ارتقای سلیقه عامه را بر عهده بگیرد.

چراغعلی: قطعاً در مدت ۱۰ روز نمی‌توان در سطح سلیقه شنیداری مردم اثر گذاریود اما می‌توان الگوی مناسبی ارائه کرد. نکته دیگر اینکه نگاه دو گانه به موسیقی است، بدین معنا که موسیقی نه درآموزش و پرورش جایگاه ارزشمندی دارد و نه در رسانه ملی مورد توجه است. وقتی سازی در تلویزیون به نمایش در نمی‌آید چگونه می‌توان انتظار داشت مردم با موسیقی‌های ارزشمند و سنتی آشنایی بیشتری داشته باشند؛ باید بگویم نسل امروز موسیقی همان آثاری را گوش می‌دهند که دانشجوی ۲۲-۲۳ ساله به‌دنبال آن است، ادبیات کودکان و نوجوانان امروز ما براساس شنیدن ترانه‌های مختلف که گاه محتوایی ندارد، بسیار تغییر کرده است. شما بگویید آیا گویش نسل جوان و نوجوان امروز با گذشته یکی است؟ قطعاً پاسخ منفی است؛ دراین سال‌ها در حوزه موسیقی کار جدی انجام نگرفته است و هر آنچه دیده و شنیده می‌شود تلاشی است که نسل امروز خودجوش برعهده گرفته‌اند.

مردم ما به استاندارد ی که تعریف یک آلبوم است توجهی ندارد و روی به کارهایی آورده‌اند که مورد علاقه‌شان بوده. چرا باید بهترین موسیقی دستگاہی ما مخاطب ۱۰۰۰ نفری داشته باشد؟ واقعیت موسیقی ما آن چیزی است که در خیابان و از عامه مردم به گوش می‌رسد. البته سیاستگذاران فرهنگی می‌توانند در جهت دادن به این مسیر نقش مهمی داشته باشند اما این اتفاق در ۱۰ روز شکل نمی‌گیرد بلکه شاید طی ۱۰ سال آرام آرام به این هدف دست یابیم. جای تأسف است که بگویم در زمینه فرهنگ کم کاری بسیاری شده و در موسیقی این موضوع بیشتر دیده می‌شود. چرا که اختلاف نظر‌ها بر موسیقی سایه افکنده و این اتفاقات باعث شده به همین حداقل‌ها سال‌های بعد باشد. اما دربخش موسیقی

■ **یکشنبه ۵ بهمن ۱۳۹۹**

■ **سال بیست و هفتم**

■ **شماره ۷۵۴۹**

پاپ نگاه دیگری وجود دارد چراکه انتظار مردم در بخش موسیقی پاپ چیز دیگری است و علاقه‌مندی‌شان شنیدن آثاری است که در طول سال پخش شده و مورد توجه شان است. نکته مهم که طی این سال‌ها تغییرات آن به وضوح دیده می‌شود روند نزولی موسیقی پاپ است؛ شروع موسیقی پاپ بعد از انقلاب حدوداً از سال ۷۶ و با حمایت مرکز موسیقی تلویزیون آغاز شد و ابتدا حمایت از کسانی بود که مشابه خوانی می‌کردند و ترانه‌ها و موسیقی‌ها به گوش مردم می‌رسید که اگر چه شبیه‌سازی بود اما قابل دفاع بودند اما بعدها که ممیزی‌ها برداشته شد مردم به شنیدن هر اثری که براحتی قابل دسترس بود، گرایش پیدا کردند و خروجی آن موسیقی‌هایی است که امروز نه محتوای ترانه دارد و نه ملودی. ■ **به‌عنوان دبیر این دوره از جشنواره انتخاب گروه‌های موسیقی چگونه ارزیابی شده است؟ ریاحی:** به ش‌خصه به نوآوری توجه بسیاری دارم و تاششم این نبود گروه‌هایی انتخاب شوند که به لحاظ شعر، موسیقی، تنظیم و... حرف تازه‌ای برای گفتن داشته باشند و البته این نوآوری دربخش‌های دیگرهم مانند موسیقی اقوام یا کلاسیک ایرانی دیده شده است، چرا که شنوندگان امروز موسیقی ما به‌دلیل دسترسی آسان به فضاهای مجازی و پیشرفت تکنولوژی از شنیدن هر نوع موسیقی اشباع شده‌اند بنابراین باید آثاری متفاوت با کارهایی که طی سال شنیده می‌شود به جدول جشنواره معرفی گردد. اما نکته دیگر شنیدن صدای بانوان است، بخشی که صدای فرهنگ ایران بوده و رنگ مهمی در موسیقی ما دارد اما تقریباً خاموش شده است.

■ **یعنی بخش بانوان هم در جشنواره اجرا خواهند داشت؟**

ریاحی: خیر. به‌دلیل شرایط برگزاری متفاوت و اجرای آنلاین امسال گروهی از موسیقی بانوان دعوت و انتخاب نشده است.

■ **در دوره‌های قبل که دبیرر جشنواره را برعهده داشتید، عنوان «بین‌الملل» در جشنواره وجود داشت اما بعدها این عنوان حذف شد آیا همچنان قابل بازگشت نخواهد بود؟**

ریاحی: خیر. من بر این نظرم عنوان بین‌الملل افزوده شود و آن را جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر بخوانیم و قطعاً این موضوع در شورای سیاستگذاری هم مطرح خواهد شد.

■ **بانوچه به شرایط کرونا و کمبودبودجه آیا اجرایی شدن بخش بین‌الملل ضرورت دارد؟ این‌درحالی است که جشنواره تئاتر فجر امسال به صورت ملی برگزار می‌شود!**

جعفریان: باید بگویم معیار و ملاک ما چگونگی برگزاری سائر جشنواره‌ها نیست. سال قبل با وجود اتفاقات و حواشی که در آبان ماه و بعد از آن به‌وجود آمد بخش بین‌الملل جشنواره را بسختی برگزار کردیم و ۸ گروه موسیقی به ایران دعوت شدند. البته باید بگویم درموسیقی بین‌الملل و در بخش اقتصادی آن تعاملاتی وجود دارد که احتمالاً درنتازز دیده نشده است.

به‌طورمثال امسال و در شرایط کرونا که اغلب برنامه‌های فرهنگی و هنری دنیا متوقف شده بودند، توانستیم قراردادهای مهمی درجهت تعامل با چندین جشنواره خارجی به امضا برسایم، تا بواسطه این قراردادها بتوانیم هنرمندانی به مجموعه بخش بین‌الملل دعوت کنیم تا بعد از آنکه شرایط کرونا از بین رفت و دنیا به روال عادی خود رسید استعدادهای درخشان موسیقی ایران به آن جشنواره‌ها معرفی شوند این معادلات به سبب متفاوت اتفاق افتاده است و امیدوارم سالهای بعد و دوره‌های بعد نیز از این امکان که با تلاش بسیار انجام گرفته، بدرستی بهره برده شود. نکته دیگر این بود که امسال با دو معضل بزرگ در جشنواره روبه‌رو بودیم نخست افزایش دو برابری قیمت از نسبت به سال قبل و دیگر اینکه بودجه جشنواره هم نسبت به سال قبل بسیار کاهش پیدا کرد.

اما سهم بزرگی از بودجه بخش بین‌الملل حتی پیش از تسهیمی که دولت تقیل کرده از منابع دیگر تأمین شده و فشاری به بودجه وارد نشده است. در ادامه دربارہ احتمال حذف بخش بین‌الملل باید بگویم این اتفاق یک حرکت دلخواه نبوده و همان‌طور که آقای ستایشگر اشاره داشت اصولاً خسارت حذف کردن‌ها بیش ازاین است و این لطفه شامل دوره‌های بعد هم خواهد بود، اما شرایط این دوره و نگرانی از تردد و سلامت هنرمندان موجب شد جشنواره را محدودتر برگزار کنیم و تمرکز جشنواره بر خلاقیت فردی است یعنی از کمیت و تعداد کسر شده و به کیفیت افزوده شده است و از هنرمندانی دعوت به عمل آمده که سولیسیت‌های درجه یک هستند و در امتداد این سیاست از دوت‌های خوبی هم انتخاب شده است و بخش بسیار بزرگی از این بودجه با تفاهم با بخش‌های بی‌برونی تأمین شده است.

■ **امسال چه کشورهایی در جشنواره حضور و اجرا دارند؟**

جعفریان: با نگاه و به پیشنهاد آقای ریاحی به‌عنوان دبیر جشنواره، انتخاب نخست

چرا که از اشتراکات فرهنگی بسیاری برخوردار هستیم و در کنار آن با ایجاد این ارتباطات و تعاملات با استعدادهای موسیقی کشورهای مختلف آشنا شویم و بالعکس آنها نیز با جوانان مستعد نوازنده و آهنگساز ایران آشنایی بیشتری پیدا کنند. چرا که جوان‌های ما از موسیقی ملی خود فاصله گرفته‌اند و اصرار من این بود در دنیای بی‌بند و بار موسیقی، نسل جوان تشویق شوند و کارهایی با شناسنامه ایرانی تولید و عرضه کنند. اما همان‌طور که گفته شد به‌دلیل بیماری کرونا این اتفاق انجام نگرفت و به‌دلیل زمان بر بودن مسیر اداری دعوت از کشور‌های دیگر، امکان جایگزینی را هم از دست دادیم اما تلاش ما این است نگاه به موسیقی شرقی در گروه‌های ایرانی دیده شود و برنامه‌ریزی‌هایی هم انجام گرفته است.

■ **آقای ستایشگر در انتخاب گروه‌های ایرانی چه تدابیری صورت گرفته؟ آیا براساس تم موسیقی شرقی اجراهایی خواهد بود؟ اگر امکانش هست در باره تعداد اجرا‌هاو سال‌های اجرا هم توضیح دهید؟**

ستایشگر: با توجه به فراخوان این دوره از جشنواره، بخش عمده‌ای از شرکت‌کننده‌ها، گروه‌های موسیقی در بخش نواحی و دستگاہی هستند. بخش دیگر این برنامه با کمالات و بی‌کلام اجرا می‌شود. همچنین بخشی هم به اجرای خوانندگان پیشگسوت اختصاص دارد و در کنار آن چند اجرای ارکسترال خواهیم داشت که قطعات ایرانی و کلاسیک اجرا خواهند کرد.

■ **در بخش موسیقی پاپ چه برنامه‌ریزی‌هایی انجام گرفته‌واز چه گروه‌هایی دعوت شده است؟ آیا در این بخش قطعات تازه یا تفکرات و ایده‌های نو اجرا خواهد شد؟ چرا بخش گیشه‌ای تنها در بخش پاپ جشنواره دیده می‌شود؟**

چراغعلی: از گذشته جشنواره تا به امروز نکته متفاوتی به بخش موسیقی پاپ وجود داشته و انتخاب این گروه‌ها کمک به بار مالی جشنواره است چرا که این ژانر موسیقی طرفداران بسیاری دارد و بالطبع از استقبال خوبی هم برخوردار بوده است. اما در خصوص گروه‌های حاضر در جدول جشنواره سی و ششم باید بگویم در بخش موسیقی پاپ به طور قطع انتخاب‌ها انجام نگرفته و قراردادها بسته نشده است. اما اجرای این گروه‌ها همان برنامه‌های است که طی سال برگزار کرده‌اند چرا که شرایط امسال متفاوت‌تر از سالهای قبل جشنواره بوده و به‌دلیل کرونا، کنسرتی به‌صورت زنده برگزار نشد و تنها تعداد بسیار اندکی از هنرمندان موسیقی پاپ اجراهایی دربخش آنلاین داشته‌اند. بنابراین قرار است از گروه‌هایی دعوت به‌عمل آید که تقریباً آماده اجرا هستند و کم و بیش تمرین‌های داشته‌اند. در جدول امسال سی و ششمین جشنواره موسیقی فجر که با ۲۰ اجرا و چند اجرای پاپ برنامه‌ریزی شده است، البته تا زمان برگزاری جشنواره شرایط تهران قابل پیش‌بینی نیست و همان‌طور که آقای ستایشگر اشاره داشتند چند پلان درنظر گرفته شده و اگر شرایط مساعد نبود تمامی اجرا‌ها به‌صورت آنلاین پخش خواهد شد.

■ **در بخش موسیقی نواحی چطور؟ ریاحی:** در بخش موسیقی نواحی هم استقبال خوبی از جشنواره صورت گرفته اما تأکید ما نسل جوان موسیقی نواحی بود که در کنار پیشگسوتان این حوزه اجرای برنامه داشته باشند.

■ **در بخش جایزه بارید ارزیابی به چه صورت است؟**

چراغعلی: درجشنواره امسال هیأت انتخاب و هیات داوران به‌صورت اعدام شده همکاری دارند و البته از حضور آقای اسفندقه هم که در زمینه شعر فعالیت می‌کنند بهره خواهیم برد و به بخش هیأت داوران دعوت خواهند و درحوزه موسیقی با کلام همکاری دارند.

■ **به‌عنوان سؤال آخر؛ با گذشت سی و پنج دوره از جشنواره موسیقی فجر، چشم انداز و اعتبار این جشنواره در منطقه یا فارا منطقه چگونه است آیا این جشنواره تا به امروز توانسته بخوبی دیده‌شود؟**

ریاحی: به‌نظر من بسیار موفق عمل کرده‌ایم بخصوص در بخش موسیقی نواحی که مشکلات بسیاری وجود دارد اما خوشبختانه امسال ۵۰ نفر متقاضی شرکت در جشنواره بودند. من براین باورم اگر جشنواره ریزنظر بخش خصوصی اداره شود قطعاً موفق خواهد بود مسأله دیگر بودجه آن است که نیاز است نگاه حمایتی‌تر وجود داشته باشد اگر این مسائل مرتفع شود قطعاً در سالهای آینده شاهد جشنواره بهتری خواهیم بود.

جعفریان: از دوره‌های قبل تا به امروز هنرمندانی شاخصی مانند ظافر یوسف، انور براهم و... به جشنواره دعوت شده‌اند و این موضوع موجب شد جشنواره موسیقی فجر بیشتر دیده و مطرح شود و در کنار آن هم بیشتر بخشی از خوبی هم صورت گرفته است اما فراموش نکنیم جریان‌سازی از سوی جشنواره ملزم به امتداد یک حرکت است و تداوم این کار نیازمند سیاست‌های بلند مدت است و در کنار آن تأمین بودجه است.

محمدرضا چراغعلی: یکی از ویژگی‌های موسیقی پاپ این است که تجربه‌های جدید خود را برای مردم به‌نمایش می‌گذارد. بنابراین نمی‌توان استاندارد داشته‌اند. بنابراین قرار است از گروه‌هایی دعوت به‌عمل آید که تقریباً آماده اجرا هستند و کم و بیش تمرین‌های داشته‌اند. در جدول امسال سی و ششمین جشنواره موسیقی فجر که با ۲۰ اجرا و چند اجرای پاپ برنامه‌ریزی شده است، البته تا زمان برگزاری جشنواره شرایط تهران قابل پیش‌بینی نیست و همان‌طور که آقای ستایشگر اشاره داشتند چند پلان درنظر گرفته شده و اگر شرایط مساعد نبود تمامی اجرا‌ها به‌صورت آنلاین پخش خواهد شد.

در بخش موسیقی نواحی چطور؟ ریاحی: در بخش موسیقی نواحی هم استقبال خوبی از جشنواره صورت گرفته اما تأکید ما نسل جوان موسیقی نواحی بود که در کنار پیشگسوتان این حوزه اجرای برنامه داشته باشند.

در بخش بین‌الملل، نگاه منطقه‌ای به ایران فرهنگی بود یعنی آنچه در حوزه موسیقی ایران فرهنگی تبیین شده است از شرق تا آسیای میانه و... و البته اقدامات خوبی هم انجام گرفت اما متأسفانه به دلایل مختلف شرایط منطقه‌ای با مشکلاتی روبه‌رو شد به‌عنوان مثال از هنرمندان از پاکستان و آذربایجان دعوت شده بود اما به‌دلیل ابتلا به کرونا از شرکت در جشنواره انصراف دادند. به بخش بسیار شاخصه دار هستند و کارهای بسیار شاخصی اجرا کرده‌اند درواقع تلاش ما این بوده در کنار تنوع فرم و سبک، محدودیت‌هایی که در هم‌نشینی هنرمندان وجود دارد رعایت شود و به همین سبب هم جشنواره‌های خوبی هم صورت گرفته است

■ **آقای ریاحی با توجه به مسائلی که در بخش بین‌الملل مطرح گردید، تم جشنواره موسیقی مشرق‌زمین در خصوص چه گروه‌هایی اجرا خواهد شد؟ ریاحی:** همان‌طور که ابتدای صحبت‌های خود اشاره داشتیم تأکید من ایجاد تبادل فرهنگی بین ایران و کشورهای همسایه بود